

BIJLAGE 1 SCHRIFTELIJKE INSPRAAKREACTIES

Initiatiefgroep Natuurbeheer in Delft

samenwerking van Commissie Natuur en Milieu, Imkervereniging, IVN, Milieudefensie, Milieukompas, Natuurwacht, Vogelwacht en Werkgroep Groen-beheer Nootdorp-Leidschendam ☆ contactadressen: Leen van Doorn, Bizetstraat 23, 2625 AV Delft, tel. (015)2561141, Gert Jan Majoor, Gandhilaan 67, 2622 GD Delft, tel. (015)2617728, Bertus Laros, Oostblok 160, 2612 PG Delft, tel. (015)2140836 en Jacques Schievink, Maerten Trompstraat 17, 2628 RB Delft, tel. (015)2617035 (werk: (015)2782124; fax (015)2787585; e-mail ind@datadelft.com ☆ website: www.datadelft.com/~ind

Delft, 18 juli 2004

Betreft: voorontwerp bestemmingsplan
Technopolis

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Delft
Postbus 78
2600 ME Delft

Geacht college, A7dS cc: 21-07-04

Het plan voor een bedrijventerrein in het TU-zuid gebied met de naam Technopolis biedt een uitnemende kans om het landschappelijke cliché van een verzameling onaantrekkelijke dozen-langs- een-snelweg te doorbreken. De opstellers van het MER en van het voorontwerp bestemmingsplan Technopolis zijn zich daarvan ook bewust geweest, blijkens een opzet met veel aandacht voor langzaam verkeer en openbaar vervoer (inclusief de tijdige aanleg van een trambaan), een indeling in 'buurten' met daartussen royale ruimte voor groen en natuur en bouwvolumes die niet meteen aan goedkope dozen doen denken.

De kaart van Delft en omgeving laat ook zien dat het gebied goed past binnen de stedelijk contour, waardoor het verlies aan open landschap beperkt blijft.

We moeten verder hopen dat een sterke werkgelegenheidsontwikkeling in het gebied per saldo de verkeersdruk in de omgeving (m.n. de A-13) niet navenant zal verhogen, o.a. omdat het mogelijk gunstige effecten zal hebben op het zeer grote Delftse woonforensisme.

De transformatie van een extensief gebruikt gebied als TU-zuid naar een tamelijk intensief gebruikt gebied met duizenden bewegingen per dag, gaat altijd gepaard met verlies van natuurwaarden. In dit geval is dat verlies te overzien, waarschijnlijk omdat in grote delen van het terrein de oorspronkelijke bodem al onder ophooggrond was verdwenen en de ligging, in ecologisch opzicht tamelijk geïsoleerd is. Het gebied is ingeklemd tussen grote barrières als de Kruithuisweg, de rijksweg A4 en de Karitaat Molensloot.

Op de terreinen water, bodem en natuur veroorloven wij ons wat meer uitgewerkte kritische kanttekeningen.

De verschillen tussen het Masterplanalternatief en het Meest Milieuvriendelijke Alternatief in het MER, ook die met het voorontwerp bestemmingsplan spitsen zich op die onderwerpen toe.

Terreinophoging en drooglegging

De keuze in het Masterplan voor niet-selectieve terreinophoging in het noordelijk deel en een drooglegging van liefst 1,4 meter ("benodigde" drooglegging genoemd) wordt in de tekst niet gemotiveerd. Het voorontwerp bestemmingsplan rept van een drooglegging van 1,1 meter. Ook dat is nog altijd zeer fors. In de discussie die over deze kwesties zal zijn gevoerd, wordt geen inzicht gegeven.

Oppervlaktewater, gebiedseigen watersysteem

De verschillende behandeling van het gebiedseigen watersysteem in het Masterplanalternatief (p. 84 MER) en het voorontwerp bestemmingsplan (p. 44) is opvallend. Het voorontwerp kiest voor een maximale peilfluctuatie van 30 cm, waar het Masterplan, bang voor koud water, al huivert bij 20 cm, daarbij op de koop toenemend dat de bergingsnorm niet wordt gehaald. Net als bij de terreinophoging vermoeden we dat de projectorganisatie al te gemakkelijk geneigd was om terug te grijpen op traditionele, niet-duurzame oplossingen.

Die grotere maximale peilstijging (toch zeker 30 cm) maakt de mogelijkheden van het gebiedseigen watersysteem en het voorkomen van afwenteling naar andere gebieden aanmerkelijk groter. Een grotere peilfluctuatie is voorts van niet te onderschatten belang voor de ontwikkeling van de kwaliteit

van water en oevers. 'We komen daar bij 'natuurlijke zuivering' nog op terug.

Op p. 103 (MER) wordt voorgesteld om de waterhuishouding in het zuidelijk deel van het Technopolis-gebied (40%) te koppelen aan de Zuidpolder van Delfgauw en dat te beschouwen als Meest Milieuvriendelijke Alternatief. Dat klopt natuurlijk niet. De Zuidpolder heeft nog immer een omgekeerd peilregime ('s-winters iets lager dan 's-zomers). Dat is ongeschikt voor de ontwikkeling van bevernatuur en voor het terugbrengen van de nutriëntgehalten in bodem en water. De tekst van het MER is wel zeer inkonsekvent, want voor het noordelijk gedeelte wordt de loskoppeling van de Zuidpolder juist aangeprezen om een betere waterkwaliteit te kunnen bereiken!

De keuze voor één circulatiesysteem in het voorontwerp bestemmingsplan lijkt ons een juiste. Bij een gebiedseigen watersysteem is belangrijk dat de watervolumes zuiverende oeverzones en eventueel piekzonevelden (langzaam) doorstromen. Dat is geen doorspoelen, doorspoeling treedt op door het aan de ene kant van de polder water in te laten en ergens anders weer uit te malen- dit rondpompen vermijdt men met een gebiedseigen systeem.

Maatvoering watergangen

a- De tekst op p. 84 (MER) beschrijft de vormgeving van de watergangen en suggereert dat alle watergangen aan deze twee beschreven en natuurvriendelijke vormen voldoen. Maar op p. 103 wordt de lezer uit de droom geholpen wat de noordelijke 60% van het gebied betreft: "het oppervlaktewater bestaat uit vaarten en singels, een natuurvriendelijke inrichting heeft hier geen prioriteit, maar de nadruk in de optimalisatie wordt gelegd op de relatie met de bebouwing." Met dit soort ontwijkende formuleringen wordt wellicht bedoeld dat de oevers met het middel van fantasieloze en natuurvijandige beschoeiingen even recht zullen zijn als de dakranden van de gebouwen, zodat het vermoeide en uitgebluste ontwerpersgilde daar in ieder geval niet meer over hoeft na te denken. In het voorontwerp bestemmingsplan (p. 51) ziet het er op dit punt beter uit, maar de tekst is ook daar niet zonneklaar: "Het streven is om alle oevers in het plangebied natuurvriendelijk aan te leggen, tenzij er omstandigheden zijn waardoor dit niet mogelijk is. Voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers wordt een ondergrens aangehouden van 30% van de oevers. De Thijsssevaart is en de Karitaatmolensloot worden ingericht als natuurvriendelijk watergang, gecombineerd met een ecologische corridor. Wisselend beheer waarborgt de diversiteit van de oevervegetaties."

Vragen die hierbij rijzen, zijn:

- omdat er voor de inrichting van natuurvriendelijke oevers nog allerlei vrijheidsgraden zijn, is het dan niet wonderlijk dat een ondergrens van 30% wordt genoemd?
- is de Thijsssevaart dan niet al natuurvriendelijk ingericht?
- bewijst de Thijsssevaart (m.n. het oostelijke deel) niet dat ook met heel weinig ruimtebeslag ecologisch verantwoorde oevers te maken zijn?

b- De keuze voor heel kleine watergangen van 1,5 en 2,5 meter breed, weliswaar voorzien van drasbermen (?), is even sympathiek als raadselachtig. Een bezwaar is dat zulke kleine watergangen kenmerkend zijn voor het agrarisch landschap, en in deze wijk weinig op hun plaats zullen lijken. Het MER geeft aan dat varende onderhoud daar niet mogelijk is, maar de vraag is tevens of het specifieke onderhoud voor zulke kleine watergangen in het beheersregime van Technopolis dan wel gegarandeerd is. Ecologisch bieden kleine watergangen overigens wel interessante mogelijkheden, vooral op het gebied van de macrofauna, amfibieën en ondergedoken waterplanten.

c. Voor diepe en brede sloten met plasberm wordt een diepte van 1 tot 3 meter gemeld. Meer dan 1 meter diepte is in de Hollandse polderwatergangen een grote zeldzaamheid, we nemen aan dat het hier om een vergissing gaat.

De mededeling dat de Thijsssevaart met zijn oevers wordt behouden stemt tot tevredenheid (wij waren de initiatiefnemers van de herinrichting die in de winter van '94-95 plaatsvond), maar we tekenen er wel bij aan dat het projecteren van een grote keerlus voor de tramlijn op de kruising van de Thijssseweg (p. 95 MER) voor enige schrik zorgde, ook al stond het niet op de plankkaart.

In het voorontwerp bestemmingsplan wordt op dit punt niet ingegaan voor zover we hebben kunnen nagaan, maar de plantekening (p. 6) suggereert dat de keerlus noordelijker is gelegd.

Natuurlijke zuivering

De actuele overschrijdingen voor stikstof en fosfaat van de MTR-waarden is resp. 2x en 6x (zie tabel 4.7, p. 58 MER). Door de verdere ontwikkeling van oeverzones zal m.n. het stikstofgehalte in bodem en water in de richting van de grenswaarden kunnen dalen. Door opname van stikstof in veel biomassa

vormende oeverplanten (waarvan jaarlijks ca 2/3 door maaien kan worden “geoogst”), maar vooral door een afwisseling van denitrificatie en nitrificatie kan veel stikstof uit het lokale milieu worden verwijderd.

De overschrijding van de grenswaarde voor fosfaat is niet alleen veel groter, ook de mogelijkheden om fosfaat te verwijderen zijn veel beperkter. Eigenlijk hebben we alleen verwijdering door biomassa tot onze beschikking. Er worden in de literatuur uiteenlopende cijfers genoemd, maar het lijkt verstandig uit te gaan van 40 kg P per ha oevervegetatie. Omdat om redenen van faunabeheer een deel van de afgestorven vegetatie overwintert, lijkt het ons redelijk om bij berekeningen uit te gaan van 30 kg P per ha. In plaats van het arbitraire “30% van de oevers natuurvriendelijk”, behoorde het MER dan ook een berekening te bevatten van wat uit een oogpunt van natuurlijke zuivering nodig is. De vaak met esthetische argumenten gevoerde discussie over natuurvriendelijke oevers kan dan een stuk zakelijker worden.

De uitgangspunten voor een oeverbeheer dat enerzijds de ecologische doelstellingen ernstig neemt, maar anderzijds toch ook het milieutechnische “rendement” probeert te realiseren, zijn voor Technopolis buitengewoon gunstig, vooral door de (met de seizoenen meebewegende) slootpeilen. Hierdoor doen zich in de oeverbodem afwisselend anaërobe (bij overstroming) en aërobe processen voor. Bovendien bevordert deze dynamiek de uitwisseling van water in de waterpartij en de oeverzone, wat ook al het milierendement verhoogt. Het is o.i. niet verantwoord deze kansen te laten lopen met het oog op de omgevingskwaliteit die door de Europese Kaderrichtlijn Water als resultaatverplichting zal worden opgelegd.

Resterende onderwerpen

Enkele andere onderwerpen stippen we hier slechts aan.

1. De keuze voor een “harde” stadsrand in het Masterplanalternatief wordt niet onderbouwd. Wij stellen vast dat de Delftse stadsrand aan de kant van Midden-Delfland bijna overal minder smaavol is dan die van Vlaardingen en Schiedam.

Informatie over onze correspondentie met de Dienst Landelijk Gebied over de Kartiaat Molensloot vindt u in het document <http://130.161.129.68/hlf/Kartiaat.pdf> (2.4 Mb). Wij hebben begrepen dat de DLG mede door de ontwikkeling van Technopolis weer interesse voor deze grote molensloot - als noordelijke begrenzing van het deelplan Abtswoude van de Reconstructie Midden-Delfland - heeft opgevat. Alle reden dus om de Kartiaat Molensloot als zuidelijke afsluiting van het gebied gezamenlijk aan te pakken.

2. Men hoeft geen voorstander te zijn van milieuvriendelijke oplossingen om toch de zin in te zien van het voorkomen van veel bladval in watergangen. Op schetsen biedt zo’n waterpartij vaak een overtuigende aanblik, maar in de praktijk ontstaat al gauw een lelijke bak met groen water en veel bagger. Het in acht nemen van enige afstand van de begeleidende bomen tot de watergang en een opgaande oevervegetatie voorkomen dat het water alleen met extra onderhoud in goede staat kan blijven.

Slot

Wetenschappers en technologen kijken steeds vaker naar de natuur als inspiratiebron voor onderzoek en ontwikkeling. Nu kan het zijn dat een materiaalkundige buitengewoon geïnteresseerd is in de eigenschappen en structuur van draden van een spinneweb en daar briljante analyses en misschien wel producten aan ontleent, maar dat hij of zij toch thuis alles wat spin of mier is met wortel en tak uitroeit. Maar ook dié cultuur moet veranderen. Technopolis kan daar de belichaming van zijn. Niet alleen wat binnen de muren en glazen wanden in het gebied gebeurt is dan geïnspireerd door natuur en natuurwetenschappen, ook de buitenruimte biedt tal van kansen om aan innovatie te doen.

Vertrouwend u van dienst te zijn geweest, tekent

Met vriendelijke groeten,
Namens de Initiatiefgroep Natuurbeheer in Delft

Jacques Schievink

-/- Deze brief is ook in te zien op <http://www.datadelft.com/~ind/technopolis.htm>